

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU SOOVITUS,

20. november 2017,

haridusametuse lõpetanute käekäigu jälgimise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

(2017/C 423/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 165 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Haridus- ja koolitussüsteemist lahkunute tööalane konkurentsivõime valmistab muret paljudes liikmesriikides, eriti põhjusel, et hiljutiste kõrgkoolilõpetanute tööhõive määr liidus ei ole pärast 2008. aasta finantskriisi ⁽¹⁾ täielikult taastunud ning kutsehariduse ja -õppe läbinute tööhõiveolukord on liikmesriigiti ebahühtlane.
- (2) Seepärast soovitati liikmesriikide tööhõivepoliitika 2015. aasta suunistes ⁽²⁾ liikmesriikidel koostöös sotsiaalpartneritega edendada tööviljakust ja tööalast konkurentsivõimet asjakohaste teadmiste, oskuste ja pädevuste piisava pakkumisega.
- (3) Nimetatud eesmärgi täitmiseks on vaja heatasemelist teavet kvalifikatsiooni omandanute või haridus- ja koolitussüsteemist lahkunute edasise tegevuse kohta, et saada aru, mis põhjustab tööalase konkurentsivõime probleeme haridusametuse lõpetanute jaoks teatavates piirkondades või majandussektorites või teatava kõrghariduse või kutsehariduse ja -õppe eriala omandanute jaoks, ning leida neile tööalase konkurentsivõime probleemidele lahendus. Sellise teabe väärtuslikkus on esile toodud Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardites ja suunistes (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG) ⁽³⁾ ning kutsehariduse ja -õppe valdkonnas kehtivas Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistikus (European Quality Assurance Framework for Vocational Education and Training, EQAVET) ⁽⁴⁾.
- (4) Kuna aga mitmes liidu piirkonnas ei ole kõrgkooli lõpetanute või kutsehariduse ja -õppe läbinute edasise tegevuse kohta teabe kogumise, analüüsimise ja kasutamise süsteemid hästi välja kujunenud, on vaja paremat teavet, mille alusel õppijad saaksid teha teadlikke õppevalikuid või mille alusel kujundada haridusprogramme või valituse poliitikat.
- (5) Pealegi sõltub üleminek tööturule suuresti majanduslikust olukorrast, kvalifikatsiooni tasemest ja õppesuunast. Samuti mõjutavad seda sotsiaaldemograafilised tegurid ja pere sotsiaal-majanduslik taust ⁽⁵⁾. Seepärast on kõnealuse probleemiga põhjalikuks tegelemiseks väga tähtis koguda andmeid nende tegurite mõju kohta.

⁽¹⁾ COM/2015/0690 final.

⁽²⁾ Nõukogu 5. oktoobri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1848 liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta 2015. aastaks (ELT L 268, 15.10.2015, lk 28).

⁽³⁾ ISBN 952-5539-04-0.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta soovitus Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistiku loomise kohta kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas (ELT C 155, 8.7.2009, lk 1).

⁽⁵⁾ Soolise ja rändetausta mõju koolist tööturule üleminekul on käsitletud OECD / Euroopa Liidu 2015. aasta dokumendi „Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In“ („Sisserändajate integratsiooni näitajad 2015 – kohanemine“) peatükis 13.

- (6) Vaatamata sellele, et paljud liikmesriigid arendavad haridusasutuse lõpetanute käekäigu jälgimise süsteeme, kasutatakse teadmiste ja heade tavade vahetamist ning vastastikust õpet vähesel määral.
- (7) Kuna olemasolevad võrreldavad andmed on piiratud ulatusega ja ühes liikmesriigis kogutud andmeid ei ole võimalik võrrelda teistes liikmesriikides kogututega, on raske teha järeldusi riikides ja piirkondades esinevate suundumuste või haridusasutuse lõpetanute käekäigu erinevuste kohta.
- (8) Kõrghariduse ajakohastamise liidu tegevuskava käsitleva avaliku konsultatsiooni⁽¹⁾ tulemuste kohaselt valmistab muret töik, et kõrgharidus ei anna selle omandanutele teadmisi, oskusi ega pädevusi, mida neil on tarvis, et kiiresti muutuv haridus- ja tööhõivemaastikul edukalt toime tulla, ning et teatavates liikmesriikides ei vasta oskused endiselt tööturu nõudlusele.
- (9) Et parandada tööalast konkurentsivõimet, oskuste tööturu nõudlusele mittevastavust ja tööturu vajadusi käsitleva teabe liikumist, on liikmesriigid kutsunud üles võtma liidu tasandi meetmeid. Eelkõige soovitati nõukogu ja komisjoni 2015. aasta ühisaruandes hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku (HK 2020) rakendamise kohta⁽²⁾ edendada kõrghariduse asjakohasust tööturu ja ühiskonna seisukohast, sealhulgas tööturuvajaduste ja -tulemuste parema jälgimise ja prognoosimise abil, näiteks jälgides kõrgkooli lõpetanute karjääri.
- (10) Samuti võtsid liikmesriigid 2015. aasta Riia järeldustes kutsehariduse ja -õppe valdkonna uute keskmise ajavahe- miku eesmärkide kohta aastateks 2015–2020 kohustuse tagada pidev teabe- ja tagasisideahel selliste meetmetega nagu kutsehariduse ja -õppe läbinute tööalase konkurentsivõime andmete kasutamine ning õppimise, tööturule jõudmise ja töökarjääri andmete kombineerimine, suurendades nii riigi tasandi osalejate suutlikkust kasutada haridusasutuse lõpetanuid käsitlevaid andmeid õppekavade, ametikirjelduste ning kutsehariduse ja -õppe kvalifikatsiooni sisu kohandamiseks uute majanduslike ja tehniliste vajadustega.
- (11) Seejärel rõhutasid liikmesriigid resolutsioonis „sotsiaal-majandusliku arengu ja kaasatuse edendamise kohta ELis hariduse kaudu: hariduse ja koolituse panus 2016. aasta Euroopa poolaastasse“,⁽³⁾ et oskuste nõudlusele mittevastavust ja oskuste nappust tuleb käsitleda esmajärjekorras.
- (12) Siinkohal tugineti varasemale tööle. Liikmesriigid leppisid nõukogu 2014. aasta ettevõtlust hariduses ja koolituses käsitlevates järeldustes⁽⁴⁾ kokku kasutada ettevõtlushariduse ja -õppe kvaliteedi ja tulemuslikkuse hindamisel võimaluse korral edasise tegevuse jälgimisel saadud teavet.
- (13) 2013. aastal leppisid liikmesriigid kõrghariduse sotsiaalset mõõdet käsitlevates nõukogu järeldustes⁽⁵⁾ kokku hõlbustada hariduse ja tööturuga seotud võimalusi ja tulemusi käsitleva teabe edastamist.
- (14) Samuti leppisid liikmesriigid nõukogu 2012. aasta järeldustes haridus- ja koolitussüsteemi lõpetanute tööalase konkurentsivõime kohta⁽⁶⁾ kokku kehtestada sihttase, et 2020. aastaks peaks 82 % kuni kolm aastat enne vaatlusaastat haridus- ja koolitussüsteemist lahkunud 20–34 aastastest olema tööga hõivatud, ning jälgida töötavate haridus- ja koolitusasutuse lõpetanute osakaalu, et tõhustada tõendusbaasi poliitika arendamiseks ühelt poolt hariduse ja koolituse ning teiselt poolt töö kokkupuutepunktis, ning ühtlasi leppisid liikmesriigid ja komisjon kokku koguda kvalitatiivset teavet ja heade tavade näiteid eesmärgiga täiendada kvantitatiivset järelevalvet ja tõhustada tõenditel põhineva poliitikakujundamise aluseid.
- (15) Seepärast pidas Euroopa Komisjon Euroopa uut oskuste tegevuskava⁽⁷⁾ käsitlevas teatises esmatahtsaks ülesandeks tõhustada oskuste prognoosimist ja parandada teavet kutsealaste valikuvõimaluste kohta ning pakkus selleks välja kolmanda taseme hariduse omandanute käekäigu jälgimise algatuse, et aidata liikmesriikidel parandada teavet hariduse omandanute tööturule ülemineku kohta. Selles kontekstis pakutakse käesolevas soovitusel täiendavat lähenemisviisi liikmesriikide algatustele ning võetavad kohustused on vabatahtlikku laadi.

⁽¹⁾ SWD/2016/0195 final.

⁽²⁾ ELT C 417, 15.12.2015, lk 25.

⁽³⁾ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 24. veebruari 2016. aasta resolutsioon sotsiaal-majandusliku arengu ja kaasatuse edendamise kohta ELis hariduse kaudu: hariduse ja koolituse panus 2016. aasta Euroopa poolaastasse (ELT C 105, 19.3.2016, lk 1).

⁽⁴⁾ ELT C 17, 20.1.2015, lk 2.

⁽⁵⁾ ELT C 168, 14.6.2013, lk 2.

⁽⁶⁾ ELT C 169, 15.6.2012, lk 11.

⁽⁷⁾ COM/2016/381 final.

SOOVITAB LIIKMESRIIKIDEL:

kooskõlas liikmesriikide ja liidu asjakohaste õigusaktidega, eelkõige isikuandmete kaitset käsitleva direktiiviga 95/46/EÜ, ⁽¹⁾ ning vastavalt olemasolevatele vahenditele ja riigi oludele ning tihedas koostöös kõigi asjaomaste sidusrühmadega teha järgmist.

1. Muuta haridusametuse lõpetanute ⁽²⁾ ning, kui see on asjakohane, kõrghariduse ja kutsehariduse või -õppe pooleli jättnute tegevust käsitlevad andmed kättesaadavamaks ja kvaliteetsemaks, muu hulgas tehes 2020. aastaks edusamme haridusametuse lõpetanute käekäigu jälgimise süsteemide loomisel, mis võivad hõlmata järgmist:
 - a) asjakohaste anonüümitud statistiliste haldusandmete kogumine hariduse, maksunduse, rahvastiku ja sotsiaalkindlustuse andmebaasidest;
 - b) haridusametuse lõpetanuid käsitlevate pikaajaliste uuringute väljatöötamine haridussüsteemis ja, kui see on asjakohane, institutsioonilisel tasandil, et tunnistada seda, kui tähtsad on kvalitatiivsed andmed inimeste ülemineku kohta tööturule või jätkuharidus- ja -koolitussüsteemi ning nende edasise karjääri kohta, ning
 - c) avaliku sektori ametuste võimalus omavahel seostada eri allikatest pärit anonüümitud andmeid hariduse omandanute edasisest tegevusest koondülevaate saamiseks.

Kogutavate andmete sisu

2. Tunnistades käesoleva nõukogu soovitusega seotud eesmärki parandada andmete võrreldavust, peaksid liikmesriigid koguma teavet järgmistes valdkondades:
 - a) sotsiaal-demograafiline ja -majanduslik teave,
 - b) hariduse ja koolitusega seotud teave,
 - c) teave tööhõive või edasise haridustee kohta,
 - d) hariduse ja koolituse vastavus tööhõive ja elukestva õppe vajadustele,
 - e) karjääri areng.

Pikaajalised uuringud haridusametuse lõpetanute kohta

3. Soodustada seda, et haridusametuse lõpetanuid käsitlevate pikaajaliste uuringute vastamismäär oleks kõrge, esinduslik ja pidev ning võimaldaks seirata nende lõpetanute käekäiku, kes on asunud mujale kas hariduse ja koolituse saamise eesmärgil või pärast hariduse ja koolituse saamist.

Euroopa koostöö

4. Osaleda ekspertide võrgustikus, mille kaudu innustatakse liikmesriike tegema koostööd ja üksteiselt õppima seoses lõpetanute jälgimise süsteemide ja nende süsteemide edasiarendamisega. Kõnealuse võrgustiku raames uuritakse võimalusi punktis 2 osutatud võrreldavate andmete ja ühiste määratluste väljatöötamiseks. Seoses punktides 3 ja 9 osutatud pikaajaliste uuringutega uurib võrgustik võimalusi töötada välja ühised põhimõtted, optimaalne sagedus ja viis, kuidas jälgida mujale asunud haridusametuse lõpetanute käekäiku.
5. Kõnealune võrgustik tuleb luua kooskõlas olemasolevate juhtimisstruktuuridega koostöö tegemiseks hariduse ja koolituse valdkonna 2020. aasta raamistikus, ilma et see piiraks sellele järgneda võivate mis tahes uute struktuuride kasutamist.

Tulemuste levitamine ja kasutamine

6. Võtta meetmeid, et tagada haridusametuse lõpetanute käekäigu jälgimise analüüsi tulemusena saadud andmete õigeaegne, korrapärane ja ulatuslik levitamine ja kasutamine, eesmärgiga
 - a) täiustada õppima asujate, õppijate ja haridusametuse lõpetanute kutsenõustamist;
 - b) toetada õppekavade koostamist ja ajakohastamist, et parandada vajalike oskuste omandamist ja tööalast konkurentsivõimet;
 - c) parandada oskuste vastavusse viimist tööturu vajadustega, et toetada konkurentsivõimet ja innovatsiooni kohalikul, piirkonnajärgsel ja riigi tasandil, ning kõrvaldada oskuste nappuse probleem;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

⁽²⁾ Käesolevas nõukogu soovitusel tähendab haridusametuse lõpetanu isikut, kes on läbinud mis tahes tasemel kõrghariduse või kutsehariduse ja -õppe (Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku neljandal või kõrgemal tasemel). Siiski tunnustatakse, et mitmed liikmesriigid rakendavad ka kooli lõpetanute käekäigu jälgimise algatusi.

- d) kavandada meetmeid ja teha prognoose, et võtta arvesse tööhõive, hariduse ja ühiskonnaga seotud muutuvaid vajadusi; ning
- e) aidata kaasa nii riigi kui ka liidu tasandi poliitikakujundamisele.

Rahastamine

7. Tagada haridusametuse lõpetanute käekäigu jälgimise algatuste kestlikkus, eraldades piisavad ja mitut aastat katvad vahendid ning kasutades selleks riigi või Euroopa rahastamisallikaid, nt programmi „Erasmus+“ või Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vastavalt vajadusele ja olemasolevatele vahenditele, õiguslikule alusele ja prioriteetidele, mis on kindlaks määratud aastateks 2014–2020, ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi.

Aruandlus

8. Hinnata käesoleva soovitusel rakendamise edusamme ning anda neist kahe aasta jooksul pärast käesoleva soovitusel vastuvõtmist ekspertide võrgustiku kaudu komisjonile aru ning teha seda hiljem korrapäraselt.

SOOVITAB KÄESOLEVAGA KOMISJONIL:

9. Töötada välja kolmanda taseme hariduse omandanuid käsitleva Euroopa uuringu⁽¹⁾ katsetapp, mille eesmärk on teha hariduse omandanute edasist tööalast ja sotsiaalset tegevust käsitlev võrreldav teave kättesaadavamaks, võttes arvesse Eurograduate'i teostatavusuuringu (Eurograduate Feasibility Study)⁽²⁾ tulemusi ja liikmesriikide kogemusi hariduse omandanute käekäigu jälgimisel. Kolme aasta jooksul pärast käesoleva soovitusel vastuvõtmist esitada ekspertide võrgustiku kaudu aruanne selle katseuuringu tulemuste kohta. Kui katsetapp osutub edukaks, konsulteerib komisjon liikmesriikidega kolmanda taseme hariduse omandanuid käsitleva täieliku Euroopa uuringu läbiviimise osas.
10. Pakkuda vastavalt vajadusele suutlikkuse suurendamise alast tuge haridusametuse lõpetanute käekäigu jälgimise süsteemide loomiseks, tuginedes headele tavadele. Kutsehariduse ja -õppe puhul hõlmab see põhjalikku kaardistamist kõigis liikmesriikides, millega käsitletakse liidu tasandil tehtava koostöö võimalusi ja mida saaks kasutada alusena, et uurida kutsehariduse omandanuid käsitleva Euroopa uuringu teostatavust, kui seda peetakse vajalikuks. Suutlikkuse suurendamise raames toetatakse ka ametiasutuste, kutsehariduse ja -õppe pakujate ning nõustamisteenuste osutajate vahelist koostööd, et parandada haridusametuse lõpetanute käekäigu jälgimisel saadud andmete kättesaadavust, võrreldavust ja usaldusväärsust.
11. Edendada vastastikust õppimist ja parimate tavade vahetamist, tugevdada koostööd ekspertide võrgustiku loomise ja toetamise kaudu ning teha koostööd muude asjaomaste eksperdirühmade, rahvusvaheliste organisatsioonide ning ELi institutsioonide ja asutustega.
12. Tagada, et haridusametuse lõpetanute käekäigu jälgimise analüüsi tulemused tehakse liikmesriikidele ja sidusrühmadele kasutamiseks kättesaadavaks.
13. Toetada selliste Euroopa rahastamisallikate nagu programmi „Erasmus+“ või Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamist, kui see on asjakohane ning vastavalt nende olemasolevale finantssuutlikkusele, õiguslikule alusele, otsustamismenetlustele ja prioriteetidele, mis on kindlaks määratud aastateks 2014–2020, ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi.
14. Anda nõukogule viie aasta jooksul alates käesoleva soovitusel vastuvõtmisest aru selle rakendamise kohta,

Brüssel, 20. november 2017

Nõukogu nimel

eesistuja

M. REPS

⁽¹⁾ Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku viiendal ja kõrgemal tasemel.

⁽²⁾ Eurograduate'i teostatavusuuring hõlmab vaid kõrgharidust.